

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1104

van **MERCEDES VAN VOLCEM**

datum: 1 september 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Zonneparken op landbouwgrond - Stimuli

Op 25 augustus kopte de krant De Tijd dat 2000 bedrijven hun subsidies voor zonnepanelen dreigen te verliezen door de subsidieknip. Met deze maatregel beoogt de minister de overgesubsidieerde mega-installaties in handen van grote bedrijven. De kritische drempel van 200.000 euro wordt gehanteerd.

De subsidieknip heeft als doel de druk op de stroomfactuur van alle Vlamingen te verlichten.

Een uitbreiding van het aanbod van zonnepanelen kan echter ook het gewenste effect teweegbrengen. Dat zou meer onafhankelijkheid van energieleveranciers betekenen. In de huidige context verdient dat zeker om overwogen te worden. Nederland en Duitsland bijvoorbeeld zien het aantal grote zonneparken alvast toenemen.

Hier liggen bijvoorbeeld ook kansen voor landbouwers. Hun landbouwgrond kan op die manier rendement opleveren én vele gezinnen in de omgeving van stroom voorzien.

1. Is de minister geneigd om grotere zonneparken op landbouwgronden te stimuleren?
2. Krijgt de minister daarvoor vanuit de landbouwsector zelf aanvragen?
3. Bekijkt de minister ook de mogelijkheden om andere sites zoals oude mijnen te herbestemmen?
4. Is er een vergunning nodig voor zonnepanelen op landbouwgrond of wordt dat als bestemmingsneutraal beschouwd en geen verharding?
5. Overweegt de minister om de 80m² verharding uit te breiden tot 120m² als dit gaat om 40m² zonnepanelen voor zoveel woningen die op een stuk grond staan?
6. Zal de minister elke eigenaar van een woning verplichten om tegen 2024 zonnepanelen te leggen op het dak of in de tuin?
7. Komt er een eigen (e-)voorzieningsplan en kan dat ook zonder op het net te moeten aansluiten?
8. Zal de minister creatief zijn voor monumenten en UNESCO-werelderfgoedsites en aan de bewoners en bedrijven mogelijkheden bieden, en die ook verder uitrollen, om te investeren in zonnepanelen op landbouwgrond?
9. In de Brugse binnenstad is er geen toelating mogelijk om zonnepanelen te plaatsen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg.

Worden deze mensen gediscrimineerd?

ANTWOORD

op vraag nr. 1104 van 1 september 2022

van **MERCEDES VAN VOLCEM**

1. De ruimte is schaars en we moeten daar zorgvuldig mee omspringen. De openruimte is in eerste instantie bestemd voor de openruimte functies natuur, bos en landbouw. Kleinschalige projecten voor windenergie en zonnepanelen kunnen mogelijks een plaats vinden in het agrarisch gebied, voor zover zij de hoofdbestemming niet in gedrang brengen (zie ook antwoord op deelvraag 4). Grote zonneparken maken de facto het landbouwgebruik of de inrichting als natuur- of bosgebied onmogelijk.

Bovendien zijn er nog grote dakoppervlakten of parkings beschikbaar waarop zonnepanelen kunnen geplaatst worden. Ook in de openruimte zijn er nog veel opportuniteiten voor de plaatsing van zonnepanelen op daken van stallen en loodsen. Laat ons dus eerst maximaal gebruik maken van deze opportuniteiten, vooraleer we op onze kostbare landbouwgronden focussen.

2. We steunen de ontwikkeling van PV momenteel met investeringssteun via de competitieve biedprocedure van de Call Groene Stroom. Deze call staat open voor elk type aanvrager, waaronder ook ondernemingen in de landbouwsector en voor zover de projecten voldoen aan de voorwaarden van de Call Groene Stroom. Er worden inderdaad projecten ingediend vanuit de landbouwsector. De steun wordt hierbij toegekend prioritair aan de meest kostenefficiënte installaties. Voor alle duidelijkheid gaat het hier dus om installaties op "marginale gronden" of gebouwen, en niet voor de landbouwpercelen.
3. Ik bekijk niet specifiek de mogelijkheden voor oude mijnen, maar net zoals voormalige stortgebieden, kunnen bepaalde oude mijnsites potentieel hebben voor zonnepanelen.
4. In deze vraagstelling merk ik enige verwarring. 'Bestemmingsneutraliteit' en 'vergunningsplicht' zijn twee heel verschillende zaken.

Het algemeen principe is dat het plaatsen van constructies, dus ook zonnepanelen, vergunningsplichtig is. De regelgeving voorziet wel in een vrijstelling van de vergunningsplicht voor zonnepanelen op daken. De plaatsing van zonnepanelen op de grond kan in bepaalde situaties ook vrijgesteld zijn, voor zover aan de voorwaarden van het Vrijstellingenbesluit is voldaan. Het gaat dan om constructies tot maximum 80 m² en beperkte hoogte. Noteer dat de vrijstelling enkel geldt voor de totaliteit van niet-overdekte constructies (verhardingen, zonnepanelen, ...). Grotere zonnevelden of zonneparken zijn dus overal – ook op landbouwgronden – vergunningsplichtig.

Zonnevelden of -parken zijn niet "bestemmingsneutraal" – de regelgeving bevat trouwens nergens dat begrip. Concreet zal een aanvraag dus moeten getoetst worden aan de bestemming en de voorschriften van het gebied waar men ze wenst te plaatsen.

- Het plaatsen van een (kleine) PV-installatie bij een landbouwbedrijf kan aanzien worden als "horende bij het bedrijf" en dus cfr de bestemming (landbouw) mogelijks vergund worden. Dit moet dan wel in functie van het bedrijf staan en de toets van de goede ruimtelijke ordening doorstaan.
- Anders is het voor (grote) PV-installaties voor het openbaar net of voor meerdere afnemers (uit de buurt). Dit is niet verenigbaar met de bestemming landbouw en hoort dus niet thuis in agrarisch gebied.

In de VCRO is een afwijkingsbepaling opgenomen, om in uitzonderlijke situaties, bepaalde handelingen alsnog toe te laten in gebieden met een andere bestemming. Volgens de rechtsleer moeten die afwijkingsbepalingen restrictief toegepast worden. Zo bestaat er ook een afwijkingsartikel 4.4.9 in de VCRO op basis waarvan op vandaag bv. windturbines vergund kunnen worden in agrarisch gebied, uiteraard voor zover deze geen negatieve impact hebben op mens, milieu of natuur. Dat gebeurt in kader van het MER en de vergunningsprocedure. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met de randvoorwaarde dat ze "door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen".

- Gezien de grondinname van windturbineprojecten beperkt is en het gebied voor de rest verder voor landbouw kan gebruikt worden, kunnen windturbines vergund worden via artikel 4.4.9.
 - Anders is het voor grootschalige zonnevelden. Dit gaat immers over een grote oppervlakte, waarbij van beperkte ruimtelijke impact geen sprake is aangezien ze de algemene bestemming in het gedrang brengen en professionele landbouwactiviteiten de facto onmogelijk maken.
5. U verwijst naar de vrijstelling van vergunningsplicht voor verharding, waarbij maximaal 80 m² verharding is vrijgesteld onder bepaalde voorwaarden. Alle bestaande niet-overdekte constructies moeten daar worden meegeteld zoals opritten, tuinpaden, terrassen en ook zonnepanelen. Ik heb momenteel geen intentie om die drempel op te trekken, aangezien zonnepanelen best gestimuleerd worden op daken, carports, en andere overkappingen. Het is echter niet omdat het niet vrijgesteld is, dat er geen vergunning voor kan worden verleend.
 6. Het beleid focust vandaag op de verplichting rond een minimaal aandeel hernieuwbare energie bij nieuwbouw en renovatie. Deze verplichtingen zijn onlangs nog aangescherpt. Eén van de mogelijkheden binnen de verplichting is het leggen van zonnepanelen, maar eigenaars kunnen ook kiezen voor andere vormen van hernieuwbare energie. Dit kan u hier terugvinden: [https://www.energiesparen.be/epb-pedia/hernieuwbare/overzicht-eisen#:~:text=Alle%20ingrijpende%20energetische%20renovaties%20met,gebouwen%20als%20woongebouwen%20\(residentieel\).](https://www.energiesparen.be/epb-pedia/hernieuwbare/overzicht-eisen#:~:text=Alle%20ingrijpende%20energetische%20renovaties%20met,gebouwen%20als%20woongebouwen%20(residentieel).)
 7. De eigen energievoorziening van onder meer landbouwbedrijven wordt gestimuleerd door verschillende subsidiemechanismen. De voorwaarde hiervoor is steeds een aansluiting op het distributienet. Er is geen verplichting om aan te sluiten op het distributienet.
 8. Ik verwijs naar mijn antwoorden op deelvragen 1-4. Aanvullend kunnen er inderdaad vanuit andere beleidsdomeinen, o.a. Onroerend Erfgoed, bijkomende randvoorwaarden of toelatingsplichten opgelegd worden. Ook op beschermd erfgoed, UNESCO-sites of beschermde landschappen zijn mogelijkheden voor de plaatsing van zonnepanelen. Maar net als binnen andere zones zal ook hier een afweging moeten gemaakt worden naar inpasbaarheid binnen de context. In 2018 werd hieromtrent door het agentschap Onroerend Erfgoed de publicatie 'zonne-energie in een erfgoedcontext' uitgegeven.
 9. Voor zover er binnen de Brugse binnenstad een verbod zou zijn voor de plaatsing van zonnepanelen op daken, zichtbaar vanaf de openbare weg, is dit het gevolg van de bescherming als UNESCO-erfgoed en de gemeentelijke verordening terzake.